

ĐỊNH HƯỚNG TƯ TƯỞNG CHO SINH VIÊN THÔNG QUA DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

Phạm Thị Thu
Trường Đại học Hàng hải Việt Nam

Tóm tắt: Bài viết tập trung phân tích vai trò của Lịch sử Đảng Cộng sản trong giáo dục chính trị, đồng thời đánh giá những điểm mạnh và hạn chế trong việc giảng dạy môn học này tại các trường đại học Việt Nam trong những năm gần đây. Để nâng cao hiệu quả giảng dạy, bài viết đề xuất các giải pháp như đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng học tập tích cực, gắn lý thuyết với thực hành thông qua các chuyến tham quan di tích lịch sử và hoạt động xã hội, cập nhật chương trình giảng dạy phù hợp với bối cảnh chính trị, kinh tế hiện nay. Những đổi mới này không chỉ giúp sinh viên chủ động tiếp thu kiến thức mà còn góp phần phát triển tư duy độc lập, ý thức chính trị và ý thức trách nhiệm đối với tương lai của đất nước.

Từ khóa: Sinh viên, Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, giáo dục chính trị, định hướng tư tưởng chính trị.

DEOLOGICAL ORIENTATION FOR STUDENTS THROUGH TEACHING THE HISTORY OF THE COMMUNIST PARTY OF VIETNAM

Phạm Thị Thu
Vietnam Maritime University

Abstract: The article focuses on analyzing the role of the History of the Communist Party in political education while also evaluating the strengths and limitations of teaching this subject at Vietnamese universities in recent years. To enhance teaching effectiveness, the article proposes solutions such as innovating teaching methods toward active learning, integrating theory with practice through visits to historical sites and social activities, and updating the curriculum to align with the current political and economic context. These innovations not only help students actively acquire knowledge but also contribute to developing independent thinking, political awareness, and a sense of responsibility for the country's future.

Keywords: Students, History of the Communist Party of Vietnam, political education, political ideology orientation.

Nhận bài: 07/02/2025

Phản biện: 22/02/2025

Duyệt đăng: 25/02/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh đất nước bước vào kỷ nguyên mới với những thử thách và cơ hội to lớn, việc định hướng tư tưởng cho thế hệ trẻ, đặc biệt là sinh viên (SV), là vô cùng quan trọng. Môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam là một công cụ hữu hiệu trong việc giáo dục chính trị, tư tưởng và rèn luyện phẩm chất đạo đức cho SV. Nghiên cứu vai trò và tầm quan trọng của việc dạy học môn Lịch sử Đảng trong việc định hướng tư tưởng cho SV trước thêm kỷ nguyên mới, cũng như thực trạng của việc dạy học học phần Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam có ý nghĩa quan trọng để đề xuất giải pháp định hướng tư tưởng cho SV thông qua học phần trong thời gian tới.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Vai trò của môn Lịch sử Đảng trong định hướng tư tưởng cho SV

Tư tưởng đóng vai trò quan trọng trong việc định hình nhận thức, thái độ và hành vi của mỗi cá nhân trong xã hội. Đối với SV – thế hệ tương lai của đất nước, việc định hướng tư tưởng là nhiệm vụ cấp thiết nhằm giúp họ phát triển quan điểm đúng đắn, phẩm chất đạo đức vững vàng và tinh thần trách nhiệm với cộng đồng. Quá trình này không chỉ trang bị kiến thức về chính trị, lịch sử, văn hóa mà còn rèn luyện tư duy phản biện, khả

năng đánh giá vấn đề một cách khách quan. Nhờ đó, SV có thể ứng phó linh hoạt với những thách thức của thời đại, đóng góp tích cực vào sự phát triển xã hội. Môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam có vai trò quan trọng trong định hướng tư tưởng cho SV, thể hiện trên các nội dung sau:

Một là, trang bị kiến thức về lịch sử và quá trình phát triển của Đảng Cộng sản Việt Nam. Môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam cung cấp cho SV những hiểu biết sâu sắc về quá trình hình thành, phát triển và đấu tranh của Đảng. Thông qua môn học, SV không chỉ nắm bắt được các sự kiện lịch sử quan trọng, những đường lối, chính sách đúng đắn của Đảng mà còn hiểu rõ bối cảnh chính trị, xã hội của từng thời kỳ. Điều này giúp SV nhận thức được những đóng góp to lớn của Đảng trong công cuộc giành độc lập, xây dựng và bảo vệ đất nước, từ đó củng cố niềm tin vào con đường phát triển của dân tộc.

Hai là, góp phần hình thành hệ giá trị đạo đức và bản lĩnh chính trị. Bên cạnh việc cung cấp kiến thức lịch sử, môn học còn đóng vai trò quan trọng trong việc bồi dưỡng tư tưởng chính trị, đạo đức cách mạng cho SV. Thông qua các bài học về tầm gương của những nhà lãnh đạo, những chiến sĩ cách mạng kiên trung, SV có cơ hội học hỏi về lòng yêu nước, tinh thần hy sinh vì cộng đồng, trách nhiệm đối với Tổ quốc. Những giá trị từ

môn học giúp SV xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng, có thái độ đúng đắn trước những biến động xã hội, không bị dao động trước các tư tưởng sai lệch hoặc thông tin tiêu cực.

Ba là, định hướng lý tưởng sống và nâng cao ý thức trách nhiệm. Môn Lịch sử Đảng không chỉ dừng ở việc giảng dạy kiến thức mà còn có tác động mạnh mẽ đến việc định hướng lý tưởng sống của SV. Việc hiểu rõ về sự hy sinh của các thế hệ đi trước giúp SV trân trọng hơn giá trị của hòa bình, độc lập, từ đó thôi thúc SV cống hiến sức trẻ cho sự phát triển đất nước. Đồng thời, môn học giúp SV ý thức rõ hơn về trách nhiệm của mình đối với xã hội, khuyến khích SV tham gia tích cực vào các hoạt động chính trị - xã hội, góp phần xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh

2.2. Thực trạng dạy học môn Lịch sử Đảng hiện nay

Việc dạy học môn lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam trong các trường đại học trong thời gian qua có nhiều ưu điểm, trong đó có hai điểm nhấn quan trọng:

Thứ nhất, môn học cung cấp kiến thức nền tảng về lịch sử cách mạng, các giai đoạn phát triển của Đảng và đất nước. Thông qua môn học, SV được trang bị những kiến thức nền tảng về sự hình thành và phát triển của Đảng Cộng sản Việt Nam, từ những ngày đầu đấu tranh giành độc lập đến quá trình lãnh đạo đất nước trong công cuộc đổi mới. Những nội dung giảng giúp SV hiểu rõ bản chất, sứ mệnh của Đảng giúp SV nhận thức đúng về những chặng đường lịch sử đầy gian nan và vinh quang của dân tộc. Bên cạnh đó, môn học còn giúp SV nắm bắt các giai đoạn phát triển của đất nước, từ thời kỳ thuộc địa, chiến tranh giành độc lập cho đến thời kỳ hội nhập và phát triển hiện nay. Điều này giúp SV có cái nhìn toàn diện hơn về sự vận động của lịch sử, từ đó hiểu rõ vai trò của Đảng trong sự nghiệp bảo vệ và xây dựng Tổ quốc.

Thứ hai, môn học tạo cơ hội để SV hiểu và trân trọng những thành tựu cách mạng, nâng cao lòng yêu nước và tự hào dân tộc. Một trong những giá trị quan trọng mà môn Lịch sử Đảng mang lại là giúp SV nhận thức rõ hơn về những thành tựu mà Đảng và nhân dân ta đã đạt được trong suốt quá trình đấu tranh và phát triển đất nước. Việc học tập những bài học lịch sử về sự lãnh đạo tài tình của Đảng trong các cuộc kháng chiến, công cuộc đổi mới kinh tế - xã hội giúp SV hiểu rõ hơn về những hy sinh, nỗ lực của các thế hệ đi trước. Qua đó, SV không chỉ trân trọng những giá trị lịch sử mà còn hình thành tinh thần trách nhiệm với đất nước. Lòng tự hào dân tộc được nuôi dưỡng, ý thức rõ hơn về vai trò của mình trong việc bảo vệ và phát triển đất nước trong thời đại mới.

Tuy nhiên, việc dạy học môn Lịch sử Đảng

trong các trường đại học thời gian qua, vẫn còn một số hạn chế:

Thứ nhất, PPDH môn học chưa thực sự linh hoạt và sáng tạo, thiếu sự gắn kết lý luận với thực tiễn. Cách thức giảng dạy hiện nay tại nhiều trường đại học vẫn còn mang tính hàn lâm, nặng về lý thuyết và chưa đổi mới. Nội dung môn học thường được truyền tải theo phương pháp dạy học (PPDH) truyền thống như thuyết giảng đơn thuần, khiến SV tiếp cận kiến thức một cách thụ động. Bên cạnh đó, môn học chưa được gắn kết nhiều với thực tiễn đời sống, khiến SV khó liên hệ những bài học lịch sử với tình hình chính trị - xã hội hiện nay. Dẫn đến tình trạng SV coi môn Lịch sử Đảng là một môn học bắt buộc, học để thi và không hứng thú với nội dung của môn học.

Thứ hai, một số SV chưa nhận thức đầy đủ về tầm quan trọng của môn học trong việc định hướng tư tưởng. Trong môi trường đại học, SV có xu hướng quan tâm nhiều hơn đến các môn chuyên ngành phục vụ cho định hướng công việc. Môn Lịch sử Đảng là môn học lý luận chính trị khó và chưa liên kết nhiều trong thực tiễn. Điều này làm giảm đi động lực học tập của SV, dẫn đến thái độ học đối phó, học chỉ để đủ điểm qua môn thay vì thực sự thấu hiểu và trân trọng giá trị của môn học. Nguyên nhân của thực trạng trên do nhận thức của SV chưa đầy đủ về vai trò của tư tưởng chính trị trong cuộc sống. Trong bối cảnh hội nhập và sự lan truyền mạnh mẽ của nhiều luồng thông tin đa chiều trên mạng xã hội, việc định hướng tư tưởng chính trị thông qua môn Lịch sử Đảng trở nên quan trọng.

Thứ ba, các GV chưa áp dụng phổ biến các PPDH hiện đại, dẫn đến sự thiếu hứng thú trong việc học tập của SV. PPDH chưa thực sự đổi mới, chưa tận dụng hiệu quả các công nghệ và phương pháp hiện đại để thu hút SV. Môn Lịch sử Đảng ở một số cơ sở đào tạo vẫn còn dạy theo PPDH truyền thống, chưa khai thác hết tiềm năng của các công cụ hỗ trợ giảng dạy hiện đại. Nhiều GV chưa có nhiều sự tương tác với SV trong quá trình giảng dạy, chưa tạo được môi trường trao đổi cởi mở để SV có thể thảo luận, tranh luận về các vấn đề lịch sử và chính trị. Điều này làm giảm đi tính hấp dẫn của môn học và khiến SV khó tiếp cận kiến thức một cách chủ động, sáng tạo.

2.3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả định hướng tư tưởng cho SV thông qua dạy học môn Lịch sử Đảng thời gian tới

Tăng cường PPDH tích cực, kết nối bài học lịch sử với các vấn đề đương đại

Cần đẩy mạnh các PPDH hiện đại như: Thảo luận nhóm: Giúp SV có cơ hội trao đổi, phản biện, từ đó hiểu sâu hơn về các vấn đề lịch sử thay vì chỉ tiếp thu một chiều từ GV. Bài tập tình huống

(case study): Xây dựng các tình huống thực tế liên quan đến lịch sử Đảng và yêu cầu SV đưa ra giải pháp, giúp họ hiểu rõ hơn về các quyết sách của Đảng trong từng giai đoạn. Học tập theo dự án: SV có thể thực hiện các bài nghiên cứu nhỏ về một sự kiện lịch sử quan trọng hoặc nhân vật cách mạng tiêu biểu, giúp họ chủ động tìm hiểu và nắm bắt kiến thức theo cách sáng tạo hơn.

PPDH để môn Lịch sử Đảng trở nên hấp dẫn là tạo sự kết nối giữa quá khứ và hiện tại. Các GV lồng ghép những chủ đề đương đại như: Tác động của tư tưởng Hồ Chí Minh trong chính sách phát triển kinh tế - xã hội ngày nay. So sánh tình hình chính trị, kinh tế trong các giai đoạn lịch sử và bối cảnh hiện tại. Định hướng vai trò của SV trong công cuộc bảo vệ và phát triển đất nước thời kỳ hội nhập. Việc liên hệ giữa lịch sử và thực tiễn không chỉ giúp SV dễ dàng tiếp thu kiến thức hơn mà còn tạo động lực để họ chủ động tìm hiểu và áp dụng vào thực tế.

Kết hợp giữa lý thuyết và thực hành

Tổ chức các buổi học ngoài trời, tham quan di tích lịch sử giúp SV cảm nhận sâu sắc hơn về lịch sử Đảng. Các trường đại học có thể tổ chức tham quan bảo tàng lịch sử, di tích cách mạng... Qua đó giúp SV được tận mắt chứng kiến những hiện vật, tài liệu gốc, giúp họ hiểu rõ hơn về bối cảnh lịch sử trong các bước ngoặt của cách mạng. Tổ chức các chương trình về thăm căn cứ cách mạng, giao lưu với các nhân chứng lịch sử để SV hiểu rõ hơn về những hy sinh, cống hiến của thế hệ đi trước. GV cũng nên khuyến khích SV tham gia các hoạt động xã hội, tình nguyện. Lịch sử Đảng không chỉ dừng lại ở những bài học trên giảng đường mà còn cần được thể hiện thông qua hành động thực tế. Vì vậy GV nên định hướng và các trường đại học cần tạo điều kiện để SV tham gia các hoạt động như: Phong trào "Uống nước nhớ nguồn": Thăm hỏi, giúp đỡ các cựu chiến binh, gia đình có công với cách mạng. Chiến dịch tình nguyện Mùa hè xanh, Xuân tình nguyện: Góp phần nâng cao tinh thần trách nhiệm, ý thức cống hiến cho cộng đồng, đúng với lý tưởng mà Đảng và Bác Hồ đã đề ra. Những hoạt động này giúp SV không chỉ tiếp thu kiến thức lịch sử một cách tự nhiên mà

còn rèn luyện phẩm chất đạo đức, tinh thần đoàn kết và trách nhiệm xã hội.

Tiếp tục đổi mới nội dung, hình thức dạy học phù hợp với yêu cầu mới

Trong bối cảnh hội nhập toàn cầu, chương trình giảng dạy môn Lịch sử Đảng cần được cập nhật linh hoạt để phản ánh những thay đổi về tình hình chính trị, kinh tế, xã hội trong nước và quốc tế. Một số nội dung cần bổ sung gồm: Vai trò của Đảng trong việc lãnh đạo đất nước trong thời kỳ hội nhập và chuyển đổi số. Những tác động của cuộc CMCN 4.0 đối với sự phát triển kinh tế - xã hội và tư tưởng chính trị của thế hệ trẻ. Tình hình chính trị thế giới và những ảnh hưởng đến Việt Nam, giúp SV có cái nhìn đa chiều về sự vận động của lịch sử. Việc cập nhật nội dung mới không chỉ giúp SV có thêm kiến thức thực tế mà còn tạo động lực để họ chủ động tìm hiểu về vai trò của Đảng trong bối cảnh hiện đại.

Bên cạnh các hình thức dạy học truyền thống, GV có thể hướng dẫn SV học tập Lịch sử Đảng thông qua các hình thức khác, thí dụ tập dượt NCKH. NCKH là một cách hiệu quả để SV rèn luyện tư duy độc lập và sáng tạo. GV có thể gợi ý, hướng dẫn và tạo điều kiện để SV tham gia vào các đề tài nghiên cứu liên quan đến lịch sử Đảng như: So sánh các chiến lược phát triển kinh tế của Đảng qua các thời kỳ. Phân tích sự tác động của chính sách đối ngoại của Đảng trong bối cảnh quốc tế hiện nay. Vai trò của truyền thông trong việc tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng. Việc tham gia nghiên cứu không chỉ giúp SV hiểu sâu hơn về lịch sử Đảng mà còn giúp họ phát triển kỹ năng tư duy phản biện, làm việc nhóm và khả năng trình bày quan điểm một cách khoa học.

III. KẾT LUẬN

Định hướng tư tưởng cho SV thông qua dạy học môn Lịch sử Đảng là một nhiệm vụ quan trọng, góp phần hình thành thế hệ trẻ có bản lĩnh chính trị vững vàng, yêu nước và có trách nhiệm cao với sự nghiệp phát triển đất nước. Các trường đại học cần đổi mới mạnh mẽ PPDH, kết hợp với các hình thức học tập hiện đại để tăng cường hiệu quả của môn học Lịch sử Đảng trong công tác giáo dục tư tưởng cho SV trong thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2015), *Chi thị số 42-CT/TW, ngày 24-3-2015 "Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030"*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
- [2]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
- [3]. Ngô Thị Phương Lan (2024), *Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức đối với sinh viên Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh trong giai đoạn mới*, Tạp chí Lịch sử Đảng điện tử, <https://tapchilichsudang.vn/>.
- [4]. Nguyễn Văn Kỳ (2023), *Nâng cao ý thức chính trị của sinh viên Việt Nam hiện nay*, Tạp chí Cộng sản điện tử, <https://www.tapchicongsan.org.vn/>.